

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Soliditetsrapport for finansforetak mv.

Per 30. juni 2023

DATO:
25.09.2023

Innhold

1	Hovedinntrykk	4
2	Banker og kredittforetak	5
2.1	Soliditet	5
2.1.1	Kapitaldekning	5
2.2	Likviditetsrisiko	6
2.2.1	Likviditetsreserven (LCR)	6
2.2.2	Stabil finansiering (NSFR)	7
2.2.3	Finansiering	8
3	Forsikringsforetak	9
3.1	Soliditet i livsforsikringsforetak	9
3.2	Soliditet i skadeforsikringsforetak	9
3.3	Soliditet i pensjonskasser	10
4	Verdipapirforetak og fondsforvaltere	12
4.1	Soliditet i verdipapirforetak	12
4.2	Soliditet hos fondsforvaltere	13
5	Vedlegg – regelverk og metodikk	15
5.1	Banker og kredittforetak	15
5.1.1	Soliditet	15
5.1.2	Likviditetsrisiko	16
5.2	Forsikringsforetak	16
5.3	Pensjonskasser	17
5.4	Verdipapirforetak og fondsforvaltere	17

1 Hovedinntrykk

Bankenes samlede rene kjernekapitaldekning var 18,2 prosent per 30. juni 2023, opp fra 18,1 prosent ved utgangen av andre kvartal 2022. Uvektet kjernekapitalandel¹ ("leverage ratio") var 7,3 prosent, ned fra 7,4 prosent ett år tidligere. Alle banker og kredittforetak oppfylte kapitalkravene ved utgangen av andre kvartal 2023.

Samtlige banker og kredittforetak oppfylte minstekravene til likviditetsreserven, LCR, både på totalnivå, i norske kroner og i andre signifikante valutaer. LCR for bankene samlet var 165 prosent, en økning fra 151 prosent ett år tidligere.

Minstekrav til stabil finansiering, NSFR, trådte i kraft i Norge fra andre kvartal 2022. Alle foretak oppfylte minstekravet til NSFR ved utgangen av andre kvartal 2023. NSFR for bankene samlet var 123 prosent, ned fra 124 prosent ett år tidligere.

Alle **livsforsikringsforetakene** oppfylte solvens- og minstekapitalkravene. Samlet solvens- og minstekapitaldekning var hhv. 257 og 621 prosentpoeng, en oppgang på 11 og 30 prosentpoeng fra ett år tidligere.

Samtlige **skadeforsikringsforetak** oppfylte solvens- og minstekapitalkravene. Samlet solvenskapitaldekning var 209 prosent, en oppgang på 5 prosentpoeng sammenlignet med året før. Samlet minstekapitaldekning var 523 prosent, en oppgang på 3 prosentpoeng fra ett år tidligere.

Alle **pensjonskassene** oppfylte det forenklete solvenskapitalkravet. Samlet solvenskapitaldekning var 172 prosent, en nedgang på 6 prosentpoeng fra utgangen av 2022.

Av totalt 90 **verdipapirforetak** var det tre som ikke oppfylte kravene til ansvarlig kapital per 30. juni 2023. Samlet kapitaldekning for verdipapirforetak med tillatelse til å yte minst én av tjenestene egenhandel og garantistillelse, var 16,6 prosent. Det er på nivå med kapitaldekningen ved utgangen av andre kvartal 2022. For verdipapirforetakene uten tillatelse til noen av nevnte tjenester, var samlet kapitaldekning 26,5 prosent, opp 10,2 prosentpoeng fra utgangen av andre kvartal 2022 og opp 3,2 prosentpoeng fra utgangen av første kvartal 2023.

Samtlige **forvaltningsselskap og AIF-forvaltere** oppfylte kapitalkravene. Den samlede kapitaldekningen for fondsforvaltere med individuell porteføljeforvaltning har holdt seg stabil siden utgangen av andre kvartal 2022, og var 41,4 prosent ved utgangen av andre kvartal 2023. Fondsforvaltere uten tillatelse til individuell porteføljeforvaltning hadde en samlet kapitaldekning på 19,5 prosent ved utgangen av andre kvartal 2023, omtrent uendret fra andre kvartal 2022.

¹ Se kapittel 5 for definisjoner, metodikk og regelverk

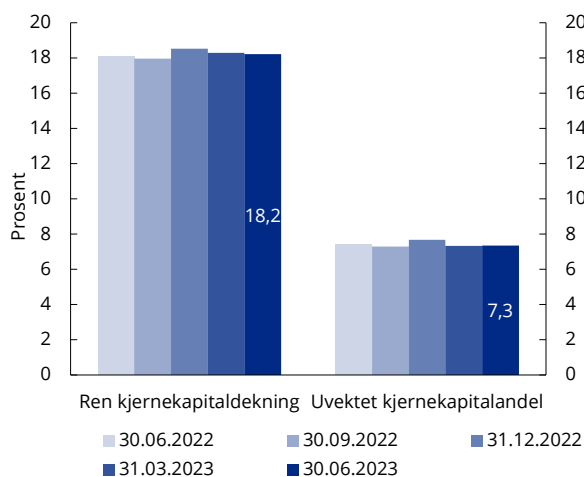
2 Banker og kredittforetak

2.1 Soliditet

2.1.1 Kapitaldekning

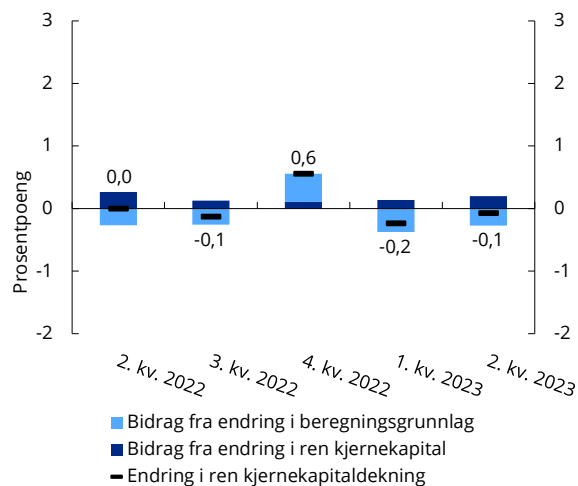
- Alle banker og kredittforetak oppfylte kapitalkravene ved utgangen av andre kvartal 2023.
- Bankenes samlede rene kjernekapitaldekning, beregnet som vektet gjennomsnitt, var 18,2 prosent, se figur 2.1. Det er opp fra 18,2 prosent ett år tidligere.
- Utviklingen i ren kjernekapitaldekning gjennom regnskapsåret påvirkes både av at bankenes balanser øker, og av endringer i beholdningen av ren kjernekapital, se figur 2.2. Et flertall av bankene inkluderer ikke delårsresultatet i kapitalrapporteringen.
- Bankenes samlede uvektede kjernekapitalandel var 7,3 prosent ved utgangen av andre kvartal, mot 7,4 prosent ved utgangen av andre kvartal 2022.
- Både bankenes risikovektede beregningsgrunnlag og eksponeringsmålet, som er nevneren i uvektet kjernekapitalandel, økte i andre kvartal 2023, se figur 2.3.
- Ved utgangen av andre kvartal tilfredsstilte bankene kapitalkravet (inkludert pilar 2-krav) med en margin til kravet, se figur 2.4. Medianavstanden til kravet til ren kjernekapitaldekning var 4,6 prosentpoeng, som er 0,7 prosentpoeng lavere enn på samme tid året før. Den reduserte marginen må blant annet ses i lys av at kravet til motsyklisk kapitalbuffer økte fra 1,5 prosent fra utgangen av juni 2022 til 2,5 prosent ved utgangen av første kvartal 2023, samt at flere banker har fått fastsatt høyere pilar 2-krav.
- Kredittforetakenes samlede rene kjernekapitaldekning var 20,6 prosent, som er noe høyere enn ved utgangen av andre kvartal 2022. Kredittforetakenes uvektede kjernekapitalandel var 5,3 prosent, mot 5,2 prosent året før.

Figur 2.1 Ren kjernekapitaldekning og uvektet kjernekapitalandel i norske banker/bankkonsern

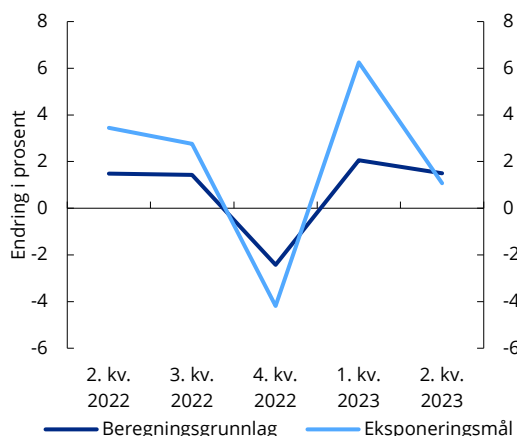
Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.2 Endring i ren kjernekapitaldekning i samtlige banker/bankkonsern (dekomponert)

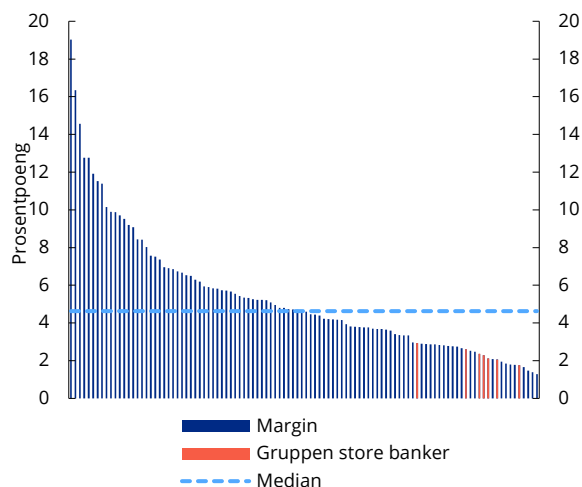
Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.3 Risikovektet beregningsgrunnlag og eksponeringsmål* i norske banker/bankkonsern

Note: *Eksponeringer før risikovekting. Nevneren i uvektet kjernekapitalandel.
Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.4 Bankenes margin til kapitalkravet* per 30. juni 2023

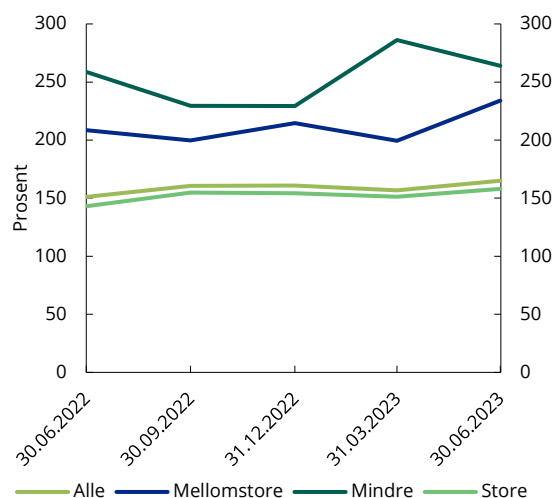
Note: *Krav til ren kjernekapital, inklusiv pilar 2-krav.
Kilde: Finanstilsynet

2.2 Likviditetsrisiko

2.2.1 Likviditetsreserven (LCR)

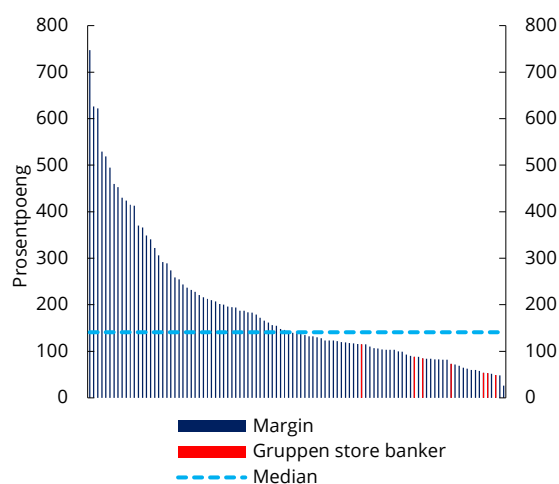
- Alle foretakene oppfylte minstekravene til likviditetsreserven, LCR, både på totalnivå, i norske kroner og i andre signifikante valutaer, ved utgangen av andre kvartal 2023.
- LCR for bankene samlet sett var 165 prosent, 8 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av forrige kvartal, og 14 prosentpoeng høyere enn ett år tidligere, se figur 2.5.
- De mellomstore bankene har hatt en økning i gjennomsnittlig LCR på 35 prosentpoeng fra forrige kvartal. Gjennomsnittlig LCR for de mindre bankene har falt med 22 prosentpoeng.
- Medianavstanden til LCR-kravet var 141 prosentpoeng, se figur 2.6. Dette er en nedgang fra en medianavstand på 157 prosentpoeng ved utgangen av forrige kvartal.
- Det er stor spredning i LCR-verdiene mellom de ulike bankene, og dermed også i marginen til minstekravet. LCR for små og mellomstore banker er generelt mer volatil enn for de større bankene. Dette skyldes delvis at endringer i enkeltposter får større effekt hos små banker, og delvis at de større bankene har en mer aktiv likviditetsstyring.

Figur 2.5 Total-LCR, vektet gjennomsnitt per 30. juni 2023

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.6 Bankenes margin til LCR-kravet per 30. juni 2023

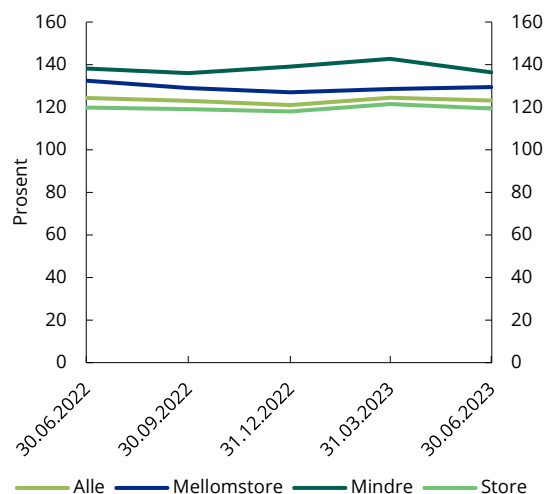
Note: Fire ekstremverdier er utelatt fra figuren.

Kilde: Finanstilsynet

2.2.2 Stabil finansiering (NSFR)

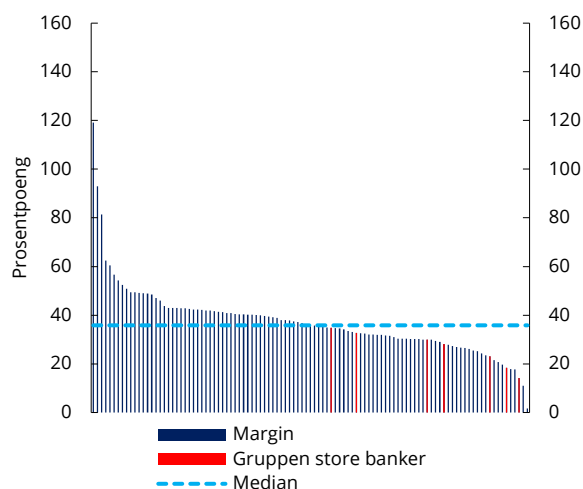
- Alle foretakene som har rapportert oppfylte minstekravet til stabil finansiering (NSFR) ved utgangen av andre kvartal 2023.
- NSFR for bankene samlet var 123 prosent, ett prosentpoeng lavere enn ved utgangen av andre kvartal 2022, se figur 2.7.
- Medianavstanden til NSFR-kravet var 36 prosentpoeng, se figur 2.8. Dette er uendret fra utgangen av første kvartal 2023.
- Det er relativt stor spredning i NSFR mellom bankene, men spredningen er mindre enn for LCR. Dette kan skyldes at NSFR reflekterer hele balansen og at norske bankers balanser hovedsakelig består av innskudd og utlån. De større bankene har en større andel markedsfinansiering, som gjør at de skiller seg noe ut fra resten da dette vektas annerledes enn innskudd i NSFR.

Figur 2.7 Total-NSFR, vektet gjennomsnitt per 30. juni 2023

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.8 Bankenes margin til NSFR-kravet per 30. juni 2023

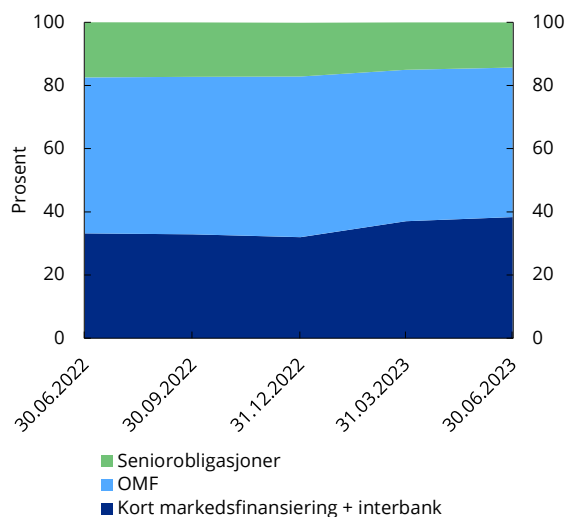

Kilde: Finanstilsynet

2.2.3 Finansiering

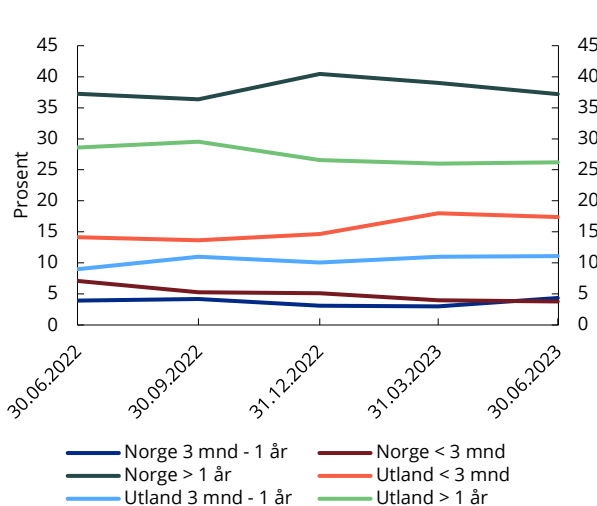
- Andelen kort finansiering har økt noe siden andre kvartal 2022, se figur 2.9. OMF og seniorobligasjoner som andel av bankenes finansiering er tilsvarende noe redusert.
- Fordelingen av markedsfinansiering fra utlandet og Norge har samlet sett holdt seg relativt stabil det siste året, se figur 2.10. Det har vært en liten økning i finansiering fra utlandet med kortere løpetid enn tre måneder, samtidig som det har vært en nedgang i finansiering med løpetid over ett år fra utlandet.

Figur 2.9 Markedsfinansiering, etter type finansiering

Kilde: Finanstilsynet

Figur 2.10 Markedsfinansiering etter løpetid og innland/utland

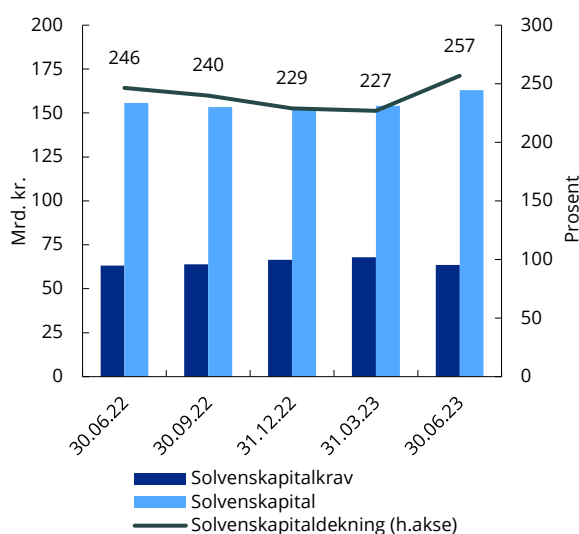
Kilde: Finanstilsynet

3 Forsikringsforetak

3.1 Soliditet i livsforsikringsforetak

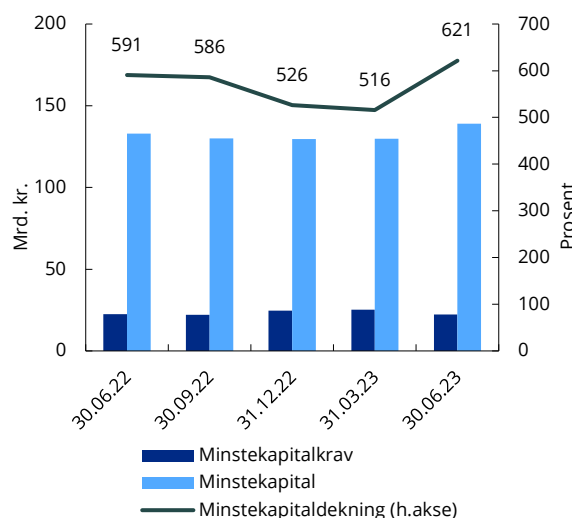
- Solvenskapitaldekningen for livsforsikringsforetakene samlet var 257 prosent per 30. juni 2023, en oppgang på 10,4 prosentpoeng sammenlignet med ett år tidligere og 29,9 prosentpoeng sammenlignet med kvartalet før, se figur 3.1. Renteoppgangen i andre kvartal bidro både til redusert solvenskapitalkrav og lavere verdi av forsikringsforpliktelsene, som økte solvenskapitalen. I tillegg økte volatilitetsjusteringen i andre kvartal, noe som bidro til at solvenskapitaldekningen ble styrket ytterligere.
- Samtlige livsforsikringsforetak oppfylte solvenskapitalkravene dette kvartalet. Flere foretak økte solvenskapitaldekningen.
- Ingen livsforsikringsforetak hadde effekt av overgangsregelen² per 30. juni 2023. Det skyldes primært den betydelige økningen i rentenivået. Sist overgangsregelen hadde effekt for livsforsikringsforetakene var ved utgangen av første kvartal 2022.
- Minstekapitaldekningen for livsforsikringsforetakene samlet var 621 prosent, en økning på 30 prosentpoeng sammenlignet med ett år tidligere. Dekningen økte med 105 prosentpoeng fra forrige kvartal, se figur 3.2.

Figur 3.1 Solvenskapitaldekning i livsforsikringsforetakene samlet

Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.2 Minstekapitaldekning i livsforsikringsforetakene samlet

Kilde: Finanstilsynet

3.2 Soliditet i skadeforsikringsforetak

- Solvenskapitaldekningen for skadeforsikringsforetakene³ samlet var 209 prosent per 30. juni 2023, en økning på 5 prosentpoeng sammenlignet med året før, se figur 3.3. Siden utgangen av forrige kvartal er soliditeten styrket med 3 prosentpoeng, hovedsakelig som følge av økning i solvenskapitalen med 4 prosent. Deler av økningen i solvenskapital kommer av at flere av foretakene

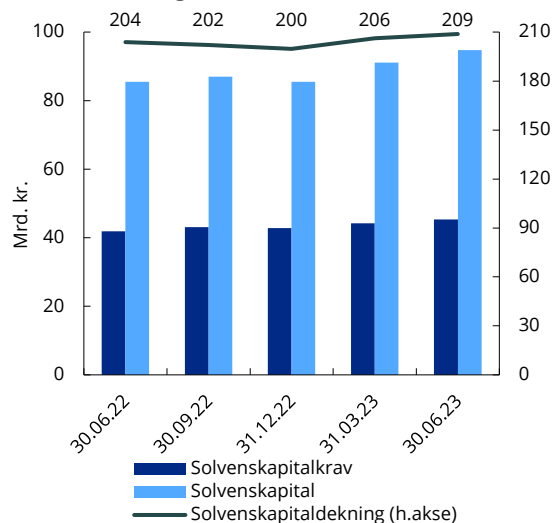
² Se metodevedlegget for nærmere beskrivelse av overgangsregelen.

³ Assuranceforeningen Skuld har avvikende regnskapsår og er utelatt fra omtalen i denne rapporten. I tidligere rapporter var også Assuranceforeningen Gard og Gard M&E Insurance (Europe) AS utelatt, disse er nå inkludert i omtalen da disse ikke lenger har avvikende regnskapsår.

har økt avstemmingsreserven, blant annet som følge av økt positiv differanse mellom eiendeler og forpliktelser i balansen.

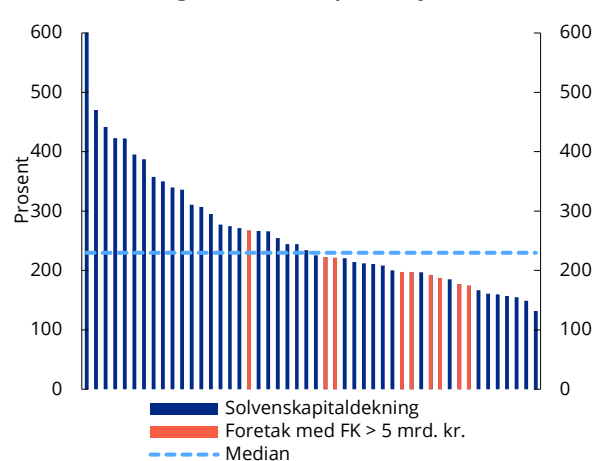
- Alle skadeforsikringsforetakene oppfylte solvenskapitalkravet. 15 foretak hadde under 200 prosent i solvenskapitaldekning, se figur 3.4.
- Minstekapitaldekningen for skadeforsikringsforetakene samlet var 523 prosent per 30. juni 2023, en oppgang på 3 prosentpoeng sammenlignet med ett år tidligere, se figur 3.5. Alle skadeforsikringsforetakene oppfylte minstekapitalkravet.

Figur 3.3 Solvenskapitaldekning i skadeforsikringsforetakene samlet

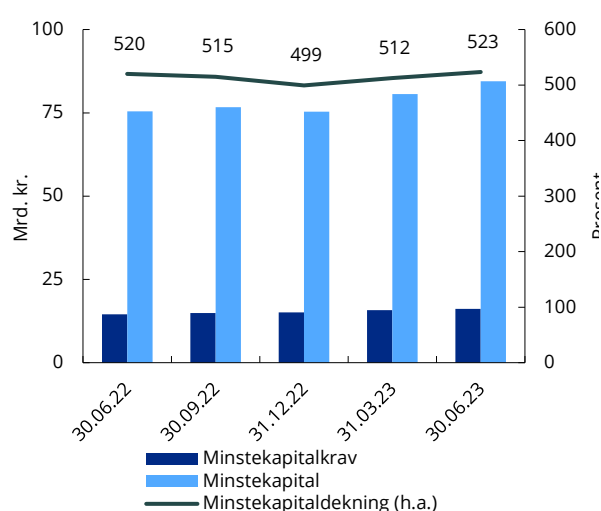
Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.4 Solvenskapitaldekning for skadeforsikringsforetakene per 30. juni 2023

Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.5 Minstekapitaldekning i skadeforsikringsforetakene samlet

Kilde: Finanstilsynet

3.3 Soliditet i pensjonskasser

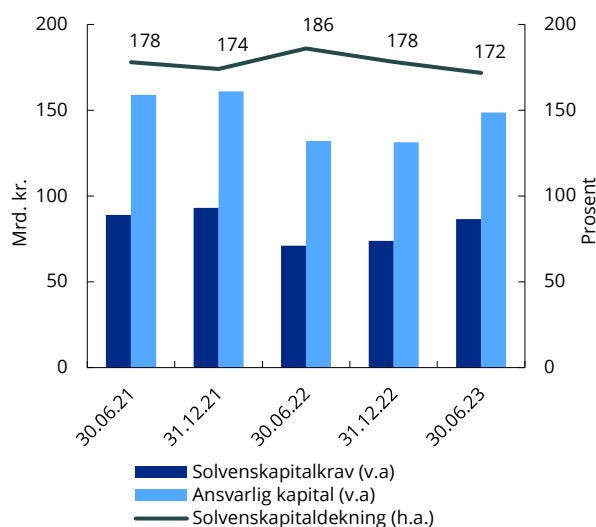
- Den samlede solvenskapitaldekningen for pensjonskassene var 172 prosent, som er en nedgang på seks prosentpoeng fra 31. desember 2022, se figur 3.6.⁴ Nedgangen i solvenskapitaldekningen det

⁴ Alle pensjonskassene rapporterer kun hvert halvår. Derfor er sammenligningstallene fra 31. desember.

siste halve året har sammenheng med at samlet solvenskapitalkrav økte med 17 prosentpoeng mens den ansvarlige kapitalen økte med 13 prosent i den aktuelle perioden.

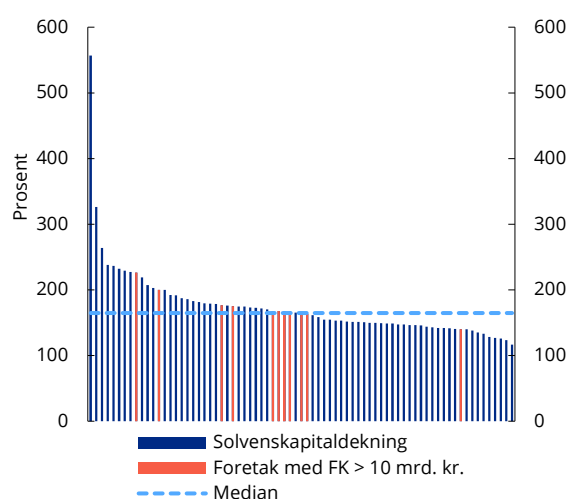
- Renteøkningen og aksjekursøkningen i første halvår har bidratt til økt solvenskrav for hhv. renterisiko og aksjerisiko. Økt kursreguleringsfond og bufferfond, samt et positivt delårsresultat (som ga økt kapital i gruppe 1) var de viktigste årsakene til oppgangen i den ansvarlige kapitalen. Alle pensjonskassene oppfylte solvenskapitalkravet per 30. juni 2023. Det var 26 pensjonskasser som hadde en solvenskapitaldekning på under 150 prosent, se figur 3.7.
- For pensjonskassene samlet var solvenskapitaldekningen uten overgangsregelen for forsikrings- tekniske avsetninger 171 prosent per 30. juni 2023, som er en nedgang på fem prosentpoeng fra 31. desember 2022, se figur 3.8.
- 28 pensjonskasser hadde effekt av overgangsregelen per 30. juni 2023.
- Alle pensjonskassene oppfylte solvenskapitalkravet uten overgangsregelen per 30. juni 2023.

Figur 3.6 Solvenskapitaldekning i pensjonskassene samlet

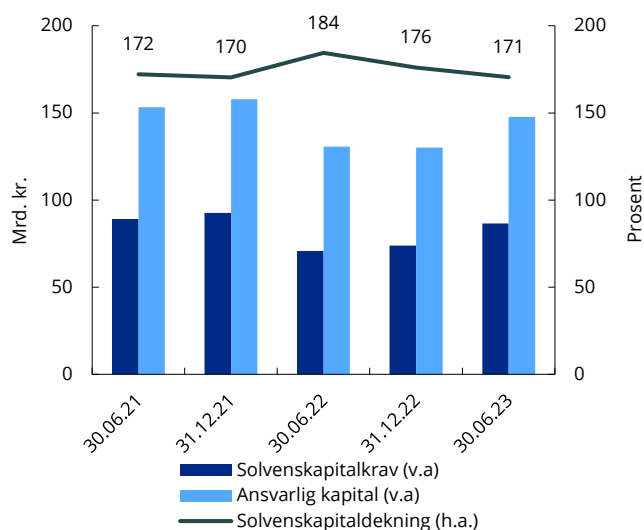
Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.7 Solvenskapitaldekning for pensjonskassene per 30. juni 2023

Kilde: Finanstilsynet

Figur 3.8 Solvenskapitaldekning uten overgangsregelen for pensjonskassene samlet

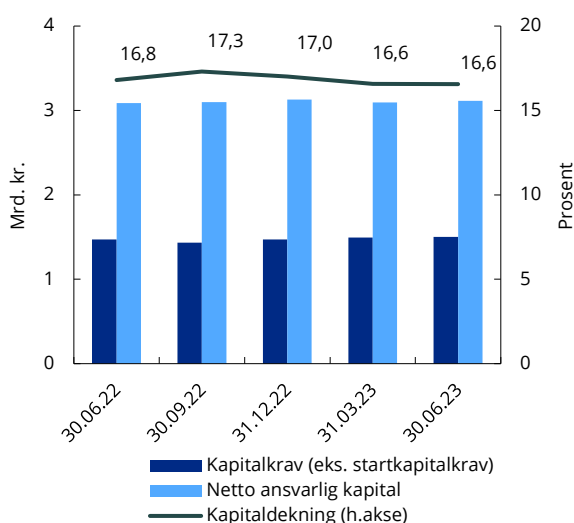
Kilde: Finanstilsynet

4 Verdpapirforetak og fondsforvaltere

4.1 Soliditet i verdipapirforetak

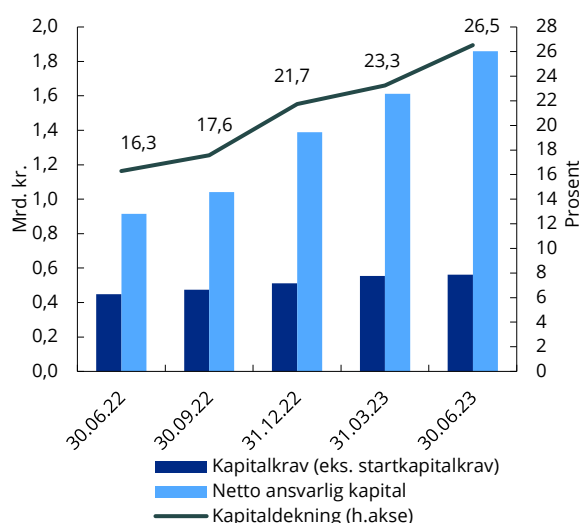
- Det var totalt 90 norske frittstående verdipapirforetak ved utgangen av andre kvartal 2023. Det skilles mellom verdipapirforetak med tillatelse til å yte minst en av investeringstjenestene egenhandel (tjeneste 3) og garantistillelse ved emisjoner (tjeneste 6), og foretak uten slike tillatelser.⁵
- Samlet kapitaldekning for verdipapirforetak med tillatelse til egenhandel og/eller garantistillelse var 16,6 prosent ved utgangen av andre kvartal 2023, omtrent uendret fra utgangen av andre kvartal 2022, se figur 4.1.
- Samlet kapitaldekning for øvrige verdipapirforetak (uten tillatelse til de nevnte tjenestene) var 26,5 prosent ved utgangen av andre kvartal 2023, opp 10,2 prosentpoeng fra utgangen av andre kvartal 2022 og opp 3,2 prosentpoeng fra utgangen av første kvartal 2023, se figur 4.2. Økningen fra andre kvartal 2022 skyldes hovedsakelig at det brutto er tilkommet elleve verdipapirforetak uten tjeneste 3 og 6, som har økt gruppens samlede ansvarlig kapital med 814 millioner kroner.⁶ Disse sto for 47 prosent av den samlede ansvarlige kapitalen blant verdipapirforetakene uten tjeneste 3 og 6 ved utgangen av andre kvartal 2023, og hadde en samlet kapitaldekning på 76 prosent. Økningen fra utgangen av første kvartal 2023 skyldes hovedsakelig en kapitalforhøyelse hos et enkelt foretak.

Figur 4.1 Samlet kapitaldekning verdipapirforetak med tjeneste 3 eller 6

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.2 Samlet kapitaldekning verdipapirforetak uten tjeneste 3 og 6

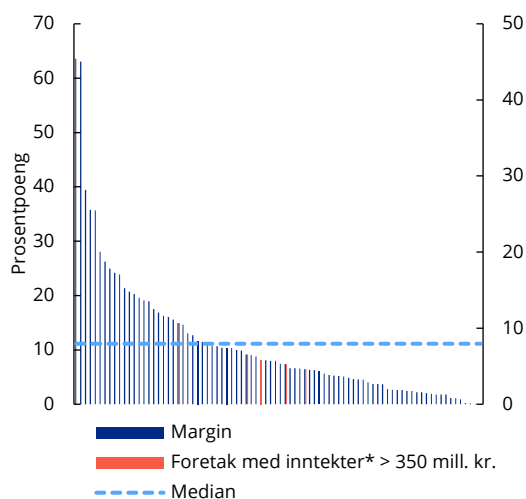
Kilde: Finanstilsynet

- Tre foretak oppfylte ikke kapitalkravene per 30. juni 2023. To av foretakene har i ettertid gjennomført kapitalforhøyelser og oppfylder dermed kravene igjen. Det resterende foretaket har informert Finanstilsynet om at det ikke er i stand til å øke kapitalen. Finanstilsynet har tilbakekalt konsesjonen.
- Alle resterende verdipapirforetak oppfylte kapitalkravet. Elleve aktører hadde under to prosentpoeng margin til kapitalkravet, hvorav minstemarginen var 0,06 prosentpoeng, se figur 4.3. Medianmarginen var 8 prosentpoeng.

⁵ Per utgangen av andre kvartal 2023 hadde 11 norske verdipapirforetak tillatelse til å yte tjeneste 3 og/eller 6.

⁶ Netto er det tilkommet åtte verdipapirforetak uten tjeneste 3 og 6, da tre har falt fra.

Figur 4.3 Verdipapirforetakenes margin til kapitalkravet per 30. juni 2023

*Note: Inntekter er fra ytelse av investerings- og tilleggstenester, hentet fra foretakenes halvårsoppgave per 30.06.2023. Fire observasjoner over 70 prosentpoeng, samt foretakene som ikke oppfylte kapitalkravet, er utelatt fra figuren.

Kilde: Finanstilsynet

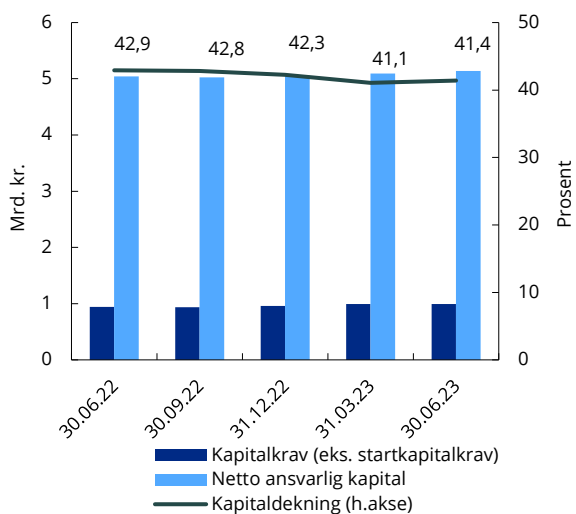
4.2 Soliditet hos fondsforvaltere

- Ved utgangen av andre kvartal 2023 var det totalt 72 forvaltningsselskap og AIF-forvaltere med konsesjon fra Finanstilsynet. 32 av disse hadde tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning.^{7,8}
- Samlet kapitaldekning for fondsforvaltere med individuell porteføljeforvaltning har holdt seg stabil siden utgangen av andre kvartal 2022 og var 41,4 prosent ved utgangen av andre kvartal 2023, se figur 4.4.
- Samlet kapitaldekning for fondsforvaltere uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning var 19,5 prosent ved utgangen av andre kvartal 2023, som er omtrent uendret fra utgangen av andre kvartal 2022, se figur 4.5.
- Alle fondsforvaltere med individuell porteføljeforvaltning oppfylte kapitalkravene per 30. juni 2023. Syv aktører hadde under to prosentpoeng margin til kapitalkravet, hvorav minstemarginen var 0,5 prosentpoeng, se figur 4.6. Medianmarginen var 12,4 prosentpoeng.

⁷ Det skilles mellom forvaltningsselskap og AIF-forvaltere som har tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning og forvaltningsselskap og AIF-forvaltere uten slik tillatelse. Foretak uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning rapporterer ikke kapitaldekningsoppgave. For disse beregner Finanstilsynet kapitaldekning halvårlig ut fra halvårsoppgaven (resultatorientert rapportering).

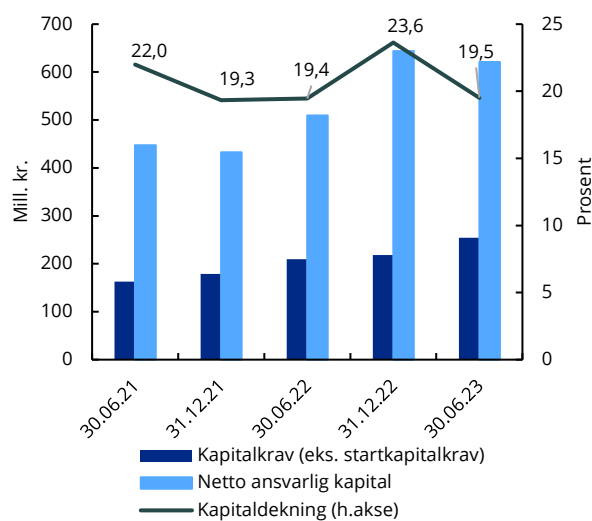
⁸ En AIF-forvalter uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning har per 12. september ikke levert halvårsoppgave for forvaltningsselskap og AIF-forvaltere, som hadde frist 29. august. Videre omtale av fondsforvaltere uten individuell porteføljeforvaltning er derfor unntatt dette foretaket.

Figur 4.4 Samlet kapitaldekning fondsforvaltere med individuell porteføljevaltning

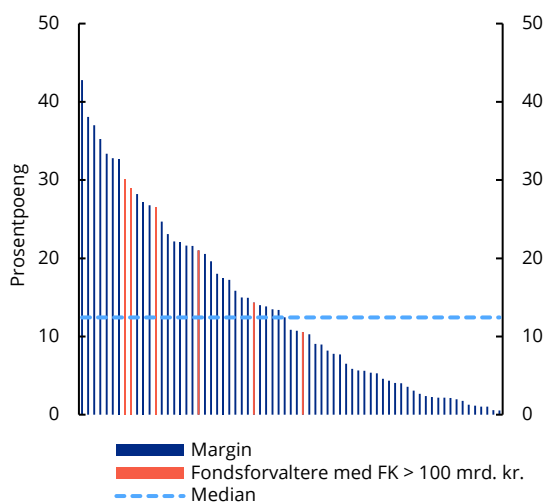
Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.5 Samlet kapitaldekning fondsforvaltere uten individuell porteføljevaltning

Kilde: Finanstilsynet

Figur 4.6 Fondsforvalteres margin til kapitalkravet per 30. juni 2023

Note: To observasjoner over 50 prosentpoeng er ekskludert fra figuren.

Kilde: Finanstilsynet

5 Vedlegg – regelverk og metodikk

5.1 Banker og kredittforetak

5.1.1 Soliditet

Ren kjernekapitaldekning

Ren kjernekapital (Common Equity Tier 1) består av innskutt og opptjent egenkapital. Som rene kjernekapitalinstrumenter regnes aksjer, egenkapitalbevis og medlemsinnskudd godkjent av Finanstilsynet. Ren kjernekapitaldekning er ren kjernekapital som andel av det risikovektede beregningsgrunnlaget.

Pilar 1-krav

Pilar 1 er minimums- og bufferkrav til ansvarlig kapital som gjelder alle foretak. Minimumskravet innebærer at foretakene til enhver tid skal ha en ren kjernekapitaldekning på minst 4,5 prosent av foretakets beregningsgrunnlag. Kjernekapitaldekningen og total kapitaldekning skal henholdsvis være minst 6 prosent og 8 prosent av beregningsgrunnlaget.

I tillegg til minstekravene til ansvarlig kapital skal foretakene ha kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital. Foretakene skal ha en bevaringsbuffer på 2,5 prosent, systemrisikobuffer på 3–4,5⁹ prosent og motsyklisk kapitalbuffer på 2,5 prosent av beregningsgrunnlaget. I tillegg kommer en buffer for systemviktige foretak, som for tiden er 1,0 prosent for Kommunalbanken og Nordea Eiendoms kreditt, og 2,0 prosent for foretak i DNB-konsernet.

Pilar 2-krav

Pilar 2 i kapitaldekningsregelverket krever at foretakene gjennomfører en intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Assessment Process – ICAAP) for å ta stilling til kapitalbehov. Pilar 2-kravet er påslag i kapitalkrav for foretaksspesifikk risiko som ikke er tilstrekkelig dekket av kravene i pilar 1. Det følger av CRD 5 at pilar 2-kravet normalt skal dekkes av minst 56,25 prosent ren kjernekapital, mens vanlig praksis i Norge har vært at pilar 2-kravet fullt ut skal dekkes av ren kjernekapital. Bestemmelsen ble gjennomført i norsk rett 1. juni 2022, og Finanstilsynet legger CRD 5-bestemmelsene til grunn i sin tilsynspraksis for banker som får fastsatt sitt pilar 2-krav i andre halvår 2022 eller senere.

Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel er krav til kjernekapital¹⁰ som andel av foretakenes eksponeringer før risikovekting. Det vil si et kapitalmål dividert på et uvektet eksponeringsmål. Kapitalmålet består av kjernekapital, og eksponeringsmålet omfatter samtlige balanseførte poster og ikke-balanseførte poster beregnet uten risikovekting.

Det følger av CRR/CRD IV-forskriften at foretakene skal ha en uvektet kjernekapitalandel på 3 prosent. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitalandelsbuffer på minst 2 prosent. Systemviktige banker skal utover dette ha en uvektet kjernekapitalandelsbuffer på minst 1 prosent.

⁹ For systemviktige foretak og foretak som benytter AIRB-metoden er kravet 4,5 prosent for norske engasjementer. For andre foretak er det gitt en overgangsregel som innebærer at kravet om 3,0 prosent systemrisikobuffer for hele beregningsgrunnlaget gjelder frem til 31.12.2023.

¹⁰ Ren kjernekapital og annen godkjent kjernekapital. Annen godkjent kjernekapital består av hybridkapital/fondsobligasjoner.

5.1.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsregelverket stiller en rekke krav til foretakenes likviditet. Det foreligger minimumskrav om at banker og kredittforetak skal ha en tilstrekkelig likviditetsreserve til å dekke likviditetsutgang i en stressituasjon, og krav til stabil finansiering

LCR

Likviditetsreserven (LCR) måler størrelsen på foretakenes likvide eiendeler dividert med netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon i penge- og kapitalmarkedene. Minimumskravet er at foretakene til enhver tid skal ha en LCR på 100 prosent på totalnivå for alle valutaer. Det innebærer at foretakenes likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en stressituasjon. Kravet gjelder både på konsolidert og ikke-konsolidert nivå.

Det stilles også krav til LCR i hver signifikant valuta, med unntak av norske kroner, på minst 100 prosent. Minimumskravet til LCR i norske kroner for foretak som har euro eller amerikanske dollar som signifikant valuta er på 50 prosent. For øvrige foretak er det ikke fastsatt minstekrav til LCR i norske kroner.

NSFR

Foretakene skal til enhver tid møte et minstekrav til stabil og langsiktig finansiering, NSFR (Net Stable Funding Ratio). NSFR er tilgjengelig stabil finansiering dividert med nødvendig stabil finansiering. Dette forholdstallet skal være minimum 100 prosent. Minstekravet trådte i kraft i Norge i andre kvartal 2022.

5.2 Forsikringsforetak

Solvens II-regelverket stiller krav om at forsikringsforetak til enhver tid må ha ansvarlig kapital som minst er tilstrekkelig til å dekke et solvenskapitalkrav (SCR) og et minstekapitalkrav (MCR). I denne rapporten er dette referert til som henholdsvis solvenskapital og minstekapital. Et foretak oppfyller ikke kapitalkravene dersom den ansvarlige kapitalen er lavere enn enten solvenskapitalkravet eller minstekapitalkravet (eller begge), dvs. dersom solvenskapitaldekningen eller minstekapitaldekningen er under 100 prosent.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen knyttet til investeringene og forsikringsforpliktelsene til forsikringsforetaket og er utformet for å sikre at forsikringsforetaket har en finansiell buffer utover de forsikringstekniske avsetningene. Solvenskapitalkravet skal dekke risikoen for tap av foretakets ansvarlige kapital og ved beregningen skal all kvantifiserbar tapsrisiko knyttet til forsikringsforetakets samlede virksomhet tas i betraktning. Det skal beregnes slik at sannsynligheten er 99,5 prosent for at samlet tap, herunder forsikringsmessig og finansielt tap, over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet.

Minstekapitalkrav

Minstekapitalkravet beregnes ved hjelp av en metode som er vesentlig mindre risikosensitiv enn beregningen av solvenskapitalkravet, og det skal beregnes slik at sannsynligheten er 85 prosent for at samlet tap over en periode på 12 måneder ikke overstiger det beregnede kapitalkravet. Det er fastsatt en nedre og en øvre grense for minstekapitalkravet, slik at minstekapitalkravet ikke kan utgjøre mindre enn 25 prosent av solvenskapitalkravet eller mer enn 45 prosent av solvenskapitalkravet. I tillegg er det fastsatt et nominelt minstekrav som foretaket er pålagt å oppfylle. Det innebærer at minstekapitalkravet likevel kan bli større enn solvenskapitalkravet for enkelte (mindre) foretak.

Overgangsregler

Gjennom Omnibus II-direktivet er det åpnet for flere permanente tiltak og overgangsordninger som særlig er rettet mot livsforsikringsforetak med langsiktige garantier. Regelen gir rom for å redusere de forsikringstekniske avsetningene tilsvarende en andel av differansen mellom forsikringstekniske avsetninger beregnet etter Solvens II-regelverket og forsikringstekniske avsetninger beregnet etter solvensmarginregelverket som var gjeldende frem til utgangen av 2015 (Solvens I). Overgangsregelen innebærer at en eventuell økning i verdien av forsikringsforpliktelsene ved overgangen til Solvens II fases inn lineært over en periode på 16 år, fra 2016 til 2032.

5.3 Pensjonskasser

Solvenskapitalkravet

Fra 1. januar 2019 har solvenskapitalkravet for pensjonskasser vært basert på hovedprinsippene i Solvens II. Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen knyttet til investeringene og forsikringsforpliktelsene og er utformet for å sikre at pensjonskassene har en finansiell buffer utover de forsikringstekniske avsetningene. Solvenskapitalkravet skal dekke risikoen for tap av pensjonskassens ansvarlige kapital og ved beregningen skal all kvantifiserbar tapsrisiko knyttet til pensjonskassens samlede virksomhet tas i betraktning.

Overgangsregler

Det er fastsatt overgangsordninger for forsikringstekniske avsetninger og ansvarlige lån. Overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger gir rom for å redusere de forsikringstekniske avsetningene tilsvarende en andel av differansen mellom forsikringstekniske avsetninger beregnet i det nye solvenskapitalkravet og forsikringstekniske avsetninger beregnet etter solvensmarginregelverket (Solvens I). Overgangsregelen innebærer at en eventuell økning i verdien av forsikringsforpliktelsene ved overgangen til det nye solvenskapitalkravet fases inn lineært i årene frem til 2032.

5.4 Verdipapirforetak og fondsforvaltere

Verdipapirforetak

Kapitalkrav for verdipapirforetak følger av det europeiske kapitalkravsregelverket CRD IV/CRR.¹¹ På grunn av måten kapitaldekningsregelverket for verdipapirforetak er innrettet, er det naturlig å dele dem inn i to grupper. Foretak med tillatelse til å yte minst en av investeringstjenestene egenhandel, garantistillelse ved emisjoner, drift av multilateral handelsfasilitet og drift av organisert handelsfasilitet, jf. verdipapirhandeloven § 2-1 (1) nr. 3, 6, 8 og 9¹², og foretak uten slike tillatelser.

Førstnevnte gruppe foretak er underlagt et startkapitalkrav på 730 000 euro og et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt-, markeds- og operasjonell risiko. Sistnevnte gruppe foretak er underlagt et startkapitalkrav på 125 000 eller 50 000 euro (avhengig av om de har tillatelse til å håndtere klientmidler eller ikke) og det største av et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt- og markedsrisiko og 25 prosent av foretakets faste kostnader.

¹¹ EU innførte IFD/IFR som gjeldende kapitaldekningsregelverk for verdipapirforetak 26. juni 2021. Regelverket er ennå ikke innlemmet i EØS-avtalen eller innført i Norge, og p.t. er det uvisst når det skjer.

¹² P.t. er det imidlertid kun tjeneste 3 og 6 som er relevante for Norge, da ingen norske verdipapirforetak har tillatelse til å yte tjeneste 8 eller 9.

Forvaltningsselskap for verdipapirfond og AIF-forvaltere (fondsforvaltere)

Fondsforvaltere kan deles inn i to grupper med ulike krav til ansvarlig kapital: Forvaltere av fond med tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning, jf. verdipapirhandelloven § 2-1 (1) nr. 4, og forvaltere av fond uten slik tillatelse.

Førstnevnte gruppe foretak er i tillegg til kravene som følger av verdipapirfondloven og/eller AIF-loven (m/forskrifter) omfattet av de samme kapitalkravene som gjelder for verdipapirforetak uten tillatelse til å yte investeringstjenestene egenhandel, garantistillelse ved emisjoner, drift av multilateral handelsfasilitet og drift av organisert handelsfasilitet, dvs. det største av et samlet kapitalkrav på 8 prosent av beregningsgrunnlaget for kreditt- og markedsrisiko og 25 prosent av foretakets faste kostnader.

Foretak uten tillatelse til å yte individuell porteføljeforvaltning rapporterer ansvarlig kapital kun per 30. juni og 31. desember. Disse foretakene har et startkapitalkrav og et kapitalkrav på 25 prosent av foretakets faste kostnader.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]